8e JAARG. № 253

OOSTPOST

SOERABAYASCHE COURANT

MAANDAG 22 OCTOBER 1860.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

ADVERTENTIEN.

VERTREK DER LANDMAIL.

GEDURENDE 1860.

in de maand October op den 24.
„ „ „ November „ „ 9 en 24.
„ „ „ December „ „ 9 „ 24.

(*Voor het land.*) De ondergeteekende maakt bekend dat de brug *Bibis*, gelegen over de *Kaliemaas*, van af den 22sten dezer voor de passage gesloten zal zijn, wegens de vernieuwing van het dek.

SOERABAYA, *De Hoofd-Ingenieur, chef der 4de*
den 20sten October 1860. *waterstaats afdeeling*,
(1674) P. J. G. BEIJERINCK.

De Resident van Soerabaya maakt aan belanghebbenden bekend, dat *op Dingsdag den 30 dezer* des morgens te 8 ure, in den dalem van den regent alhier,

EENE UITBESTEDING

zal worden gehouden voor de levering van victualie voor de gouvernements schoeners, kruisbooten of stoomschepen in die residentie gestationneerd, of aldaar binnenvallende, alsmede de behoefte voor de verschillende departementen, de posterijen, djaijang sekars, pradjoerits, gevangenen, kettinggangers en bannelingen te Soerabaya, Grissee, Modjokerto en Sidho-Ardjo, de op die plaatsen van gouvernementswege verpleegd wordende publieke vrouwen, enz.

De voorwaarden liggen op het residentiebureau aldaar ter inzage van belanghebbenden, en worden gegadigden verzocht vóór of uiterlijk op den dag der uitbesteding, hunne inschrijvingsbilletten in te dienen, en om voorts in persoon bij de uitbesteding tegenwoordig te zijn dan wel gemagtigden te zenden.

SOERABAYA, *De Resident voornoemd*,
11 *October* 1860. (1613) O. VAN REES.

De Resident van *Soerabaya* maakt bekend, dat op Vrijdag den 16den November e.k. bij 's lands pakhuizen te *Soerabaya*, in het openbaar zullen worden verkocht: 400,000. Amsterdamsche ponden doorgekapt kopergeld, waarvan een monster bij de vermelde pakhuizen ter bezigtiging.

De verkoop zal geschieden op de voorwaarden bedoeld in de *Javasche Courant* van den 10 October 1860 No. 81.

SOERABAYA, *De Resident voornoemd*,
den 18*den October* 1860 **O. VAN REES.**
(1657)

POST-KANTOOR.

Op den 23 dezer, des namiddags te 2 ure, zullen voor **Banjermassing** brieven pakketten worden gesloten.

SOERABAYA, *De Postkommies*,
22 *October* 1860. (1682) C. WELTER.

VOOR DEN ARMEN.

Aan de gemeente alhier wordt bekend gemaakt, dat ingevolge de bepaling bij Gouvernements besluit van den 1e Mei 1834 No. 4, de gewone driemaandelijksche Huiscollecte ten voordeele van de protestantsche armen dezer gemeente zal gehouden worden, als volgt:

Op Woensdag 24 October.

Door den Heer *Friesendorp*.

Chinesche kamp, bezuiden de groote handelstraat, kavallerie kampement, Semoet, Oendaän en Penelee.

Op Vrijdag 26 October.

Door den Heer *Steup*.

De oude passerbaan, panangalan, de heeren weg en weg Praban of de Simpangsche weg, de laan van Simpangan, het hospitaal, Ketabang, Podok en Genteng.

Door den Heer *Hubernoodt*.

Nieuw Holland, Pesapen, Rustenburgerpad, Roozendoornlaan, Grissesche weg.

Op Zaturdag 27 October.

Door den Heer *van Oordt*.

Schoolstraat, Willemsplein, Willemskade, Boomdwarstraten, Oudeschoolstraat, Benaauwdesteeg, Roomsche kerkstraat, Emdenstraat, Sociteit of Bergstraat, Overvaartstraat, Regentstraat, Pekalongankade en Gututtan.

Door den Heer *J. W. Fits*.

De weg van Kapoetran, de kapoetrapsche dijk tot aan Dinoijo, Koepang, Sawaän, Embongmalang en Boeboetan.

Door den Heer *Van Zeyl* (Koster).

Chinesche kamp, benoorden de groote handelstraat, Officiers kampement, Kaliemaas, Oosterkade, Pagirian, en het Marine Etablissement.

Door den Heer *J. B. Scheepe*.

Krambangan kade met dwarstraten, Kapandjen, Komediepleiu, Officieren paviljoen, Heerenstraat en Boomstraat.

Door den Heer *J. Swart*.

De Kaliemaas Westerkade, de kindersteeg, Kebalen, Werfstraat, tot aan de Boomstraten, 1, 2 en 3, Kalisosok.

SOERABAYA, *Namens den kerkenraad der protest. gemeente*,
den 22sten October 1860. SCHEEPE.

VENDU DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Dingsdag den 23sten October 1860.

Bij *D. D. van Boeckholtz*, in de chin. kamp van diverse goederen.

Op Woensdag den 24sten October 1860.

Bij de weduwe *Mulder*, te Simpang van meubelaire goederen.

Op Donderdag den 25sten October 1860.

Bij den ritmeester *Nollenius van Elsbroek*, bij het kavalerie kampement van meubelaire goederen.

Op Vrijdag den 26sten October 1860.

Bij *P. A. van den Broek*, in de stad van meubelaire en toko goederen. (1643)

GEBOORTEN.

Bevallen van eene *DOCHTER*, W. C. P. SCHMIDT, *Lubeck*.
SOERABAYA, 18 *October*. (1660)

Bevallen van een *ZOON*, B. VAN DELDEN, *Brouwer*.
KAMPEN, 3 *September* 1860. (1677)

STERFGEVALLEN.

Op den 15den October 1860, overleed alhier tot mijne diepe smart, mijnen eenigen en geliefden broeder, WILLEM FREDERIK, in den ouderdom van **26** jaren en **2** maanden.

J. G. NEIJMAN.

Eenige en algemeene kennisgave. (1649)

VENDUTIE

Op Dingsdag den 23sten October a. s.
bij

D. D. VAN BOECKHOLTZ,

VAN DIVERSE COMMISSIE GOEDEREN. (1653)

Op de VENDUTIE

van den 23sten October a. s.
zal worden verkocht:

10 halve pijpen goed PRINCESSEN BIER, CHAMPAGNE WIJN, EENE PARTIJ STOPFLESSCHEN, geschikt voor MONSTERFLESCHJES, AVEGAAR BOREN van verschillende grootten, DIVERSE SOORTEN KNOOPEN, PROPATRIA PAPIER, POSTPAPIER, GOED MEEL, GOEDE-BOTER, WITGOED, JACONET, SAMARANGSCHE KAINS, CHITZEN, BENDIE JASSEN, SNUIF, groote en kleine STOLPEN, TAFELLAMPEN, WASCH ZEEP, FRANSCHE ZADELS met SCHABRAKKEN compleet, JUWEELEN, KRABOES, RINGEN enz.

(1665) D. D. VAN BOECKHOLTZ.

OP DE VENDUTIE

van den 23sten October a. s.
zal nog worden verkocht:

Goede KOFFIJ, JOHN ALBERTY COGNAC, goed afgetapt BIER, LIJNOLIE, TERPENTIJN, VERGROOTGLAZEN, een goede TONEELKIJKER, enz.

(1679) D. D. VAN BOECKHOLTZ.

EGBERTHA.

(*Vervolg.*)

Terwijl hij de laatste woorden sprak, klopte hij zoo geweldig op de deur, dat GUDULA, EGBERTHA en een paar dienaren te gelijk de kamer binnen stormde.

— Wat overkomt u toch? Zijt gij kwalijk geworden?" vroeg GUDULA.

— Kwalijk? ja en neen! WILHELM! zeg mijn zoon dat hij hier kome."

— Gij hebt mij door uwe hevigheid verschrikt," hernam GUDULA. „gewis is er iets buitengewoons voorgevallen?"

— Och, er is niets voorgevallen," antwoordde VEIT bitter; „het is van luttel gewigt als een zoon het vermogen van zijnen vader verkwist. Waarover zou ik mij beklagen?"

— Als gij nader zeidet wat gij meent, dan wist men ten minste wat men van uw zonderling gedrag denken moet," zeide GUDULA.

— Ik heb u niet laten roepen," antwoordde VEIT met somberen ernst, „maar daar gij nu eenmaal hier zijt, zal het mij aangenaam zijn als gij blijft toeven en dan zult gij zonder veel peinzens begrijpen wat ik gezegd heb."

— Gij spreekt vol geheimenis. Ik hoop niet dat gij in uwe singuliere onstuimigheid het huisgezin in oproer brengt."

— Heb geen zorg. Ik wil alleen een deugniet teregt zetten."

— Wien meent gij toch?" vroeg GUDULA.

Het binnentreden van WILBERT onthief VEIT van het antwoord.

WILBERT was prachtig gekleed. Hij droeg een fraaijen fluweelen met edele steenen versierden rok, met bont omzoomd, met gordel en gouden knoopen; een gouden band omsloot den hals; de korte in plooijen nedervallende fluweelen broek, gekleurde hozen en halve laarzen met lange punten, op welker uiteinde een diamant vonkelde voltooide de kleeding des weelderigen jongmans. Hij had den nacht in ruw vermaak doorgebragt. Met onverschilligheid vroeg hij naar reden, waarom men hem had laten roepen. Hij bemerkte eindelijk dat zijn vader zich in eenen toestand van hevige opgewondenheid bevond en vroeg zijne moeder fluisterend:

— Wat is er toch zoo vroeg te doen?"

Vrouw GUDULA trok de schouders op en zeide bij zich zelve: „nu zal het raadsel worden opgelost." WILBERT viel onachtzaam in een stoel.

— Gij hebt mij laten roepen, mijn vader! wat verlangt gij van mij?" vroeg hij.

De toorn van VEIT was op het gezigt zijns zoons op nieuw opgewekt, maar hij wist niet hoe hij die zou botvieren. Hij had besloten zich te matigen, want EGBERTHA's aanwezigheid beteugelde hem; maar toen hij WILBERTS zorgelooze en onverschillige houding zag, nam hij den brief op van de tafel, gaf hem zijnen zoon en zeide:

— De schrijver van dezen brief verlangt iets van u, niet ik; zie hoe gij hem te vreden stelt. Ik heb niets met uw wangedrag te maken.

WILBERT las den brief, bloosde een weinig en zeide schijnbaar koelbloedig:

— Ik zal deze onbeschaamde schoften hoffelijkheid leeren."

— Gij zoudt beter doen hem te betalen," zeide VEIT.

— Gij hebt misschien gelijk, mijn vader! maar ik beken dat deze knapen mij voor het oogenblik in verlegenheid brengen, en als gij mij helpen en deze som geven wilt, zult gij mij eene groote dienst bewijzen."

— Ja, ik heb besloten u eene ware dienst te bewijzen en u den gelegte en de gevangenis over te laten, opdat het verstand in uwe hersenen terugkeere."

— Gij zijt geneigd om jokkernij te spreken, vader! maar...."

— Jokkernij? Ha! denkt gij dat?" riep VEIT ziedende van toorn, terwijl hij met dreigenden blik voor zijnen zoon trad; „voor jokkernij hieldt gij alzoo alle hartzeer en ergernis, waar toe mij de gewisheid een deugniet tot zoon te bezitten, oorzake gaf. Schaamte over uw losbandig gedrag, de tweedragt in mijn huis en alles wat ik voor u geleden heb, hebt gij alzoo voor jokkernij gehouden? Weet gij wel, ellendige, dat ik u als een deugniet uit mijn huis moest werpen!"

Hij greep zijnen zoon bij de schouder en schudde hem hevig heen en weder.

— Vader! vader! houd op!" riep WILBERT op dreigenden toon zich oprigtende.

VENDUTIE WEGENS VERTREK.

Op Woensdag den 24sten October a. s.

ten huize van mevrouw de weduwe MULDER te *Simpang*:

DOOR

D. D. VAN BOECKHOLTZ,

van eenen wel onderhouden INBOEDEL bestaande uit:

Banken, stoelen, ronde tafels, 2 pianinos, hang- en tafellampen, muurlampen, spiegels, schilderijen, ledikanten, kleerkasten, tafel- en theeserviezen, twee spiegelkasten, etenskast, een klok, stolpen, etagéren- voorwerpen, ijzeren kinderledikant, een buffet, toiletspiegels, chinesche en japansche martavanen, leksteenen, bloemen in potten.

VERDERS:

Een goede vis à vis, een palankijn, een span bruine, goedgedresseerde, hardloopende, overwalsche, wagenpaarden, een span valken, wagentuigen enz.

Daags te voren alles te bezigtigen. (1589)

Op de VENDUTIE

van den 24sten October a. s.

zal nog worden verkocht:

Een span van vieren bruine, hardloopende, overwalsche WAGENPAARDEN, en eenig AFBRAAK.

(1664) D. D. VAN BOECKHOLTZ.

VENDUTIE WEGENS VERTRFK

den 26sten dezer

van diverse toko goederen

BIJ

P. VAN DEN BROEK.

Puike boter, Genever AVH, Puike Madera, Genever HS, diverse rijnwijnen, echte *John Alberty*, Koek en Suikerwerk, Amandelen en Rosijnen in flesschen, Snuif rappé, Hemden, Leksteenen, Staande lampen, een kist Geweren, een id. Pistolen, Odeurs, Leggende tocokasten, een Staande met ramen en hetgeen verders te voorschijn zal komen. (1686)

Op de VENDUTIE

van den 26sten dezer

zal nog worden verkocht:

Een span ZWARTE WAGENPAARDEN. (1687)

VENDUTIE wegens VERTREK.

Op Dingsdag den 30sten October a. s.

ten huize van de WelEdele Heer

M. BONHOTE

te Blaeran,

DOOR

D. D. VAN BOECKHOLTZ,

van deszelfs Inboedel, bestaande uit:

MASSIEF MAHONIJHOUTEN en andere MEUBELEN, RONDE TAFELS met MARMER, LAMPEN, SCHILDERIJEN, SPIEGELS, PLEET- en GLASWERK, TAFEL en THEE SERVIEZEN JAPANSCHE en CHINESCHE voorwerpen, WAGENS, HARDLOOPENDE OVERWALSCHE WAGENPAARDEN, TUIGEN enz. enz. (1675)

VENDUTIE

Op Woensdag den 31sten October a. s.

voor het sterfhuis van wijlen den heer

A. K. MOSSEMBEKKER,

in de stad (achter de binnenboeijen)

VAN

Diverse SOORTEN van STOELEN, TAFELS, KLEERKASTEN, BANKEN, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, HANGEN STAANDE LAMPEN, TAFEL en THEE SERVIEZEN, ZILVERWERK, BLOEMEN IN POTTEN, Een Europesche WAGEN voor een en twee PAARDEN, een goede PALANKIJN, WAGENTUIG enz. enz. (1685)

HOUT-VENDUTIE.

Op Maandag den 5den November e. k.

TE

SIDHO-ARDJO

van plus minus 1000 BALKEN,

allen zeer geschikt voor den afvoer gelegen.

(1583) ZANTHUIJS qq.

Op den 27sten November aanstaande.

Zullen door de ondergeteekenden vóór hunne pakhuizen publiek aan de meestbiedende voor rekening van belanghebbenden worden verkocht, de ondervolgende GOEDEREN, alles toebehoorende aan het wegens expiratie ingetrokken KOFFIJ HUURLAND *Ardjosarie* in deze Residentie, bestaande in:

Een PLANKEN WOONHUIS met ATTAP GEDEKT.
KOFFIJ LOODSEN en woningen. } met ATTAP en PANNEN GEDEKT.
Eenige MACHINERIEN behoorende bij pelmolens.
35 TREKBEESTEN.
9 KARREN.
2 METALEN KANONNEN.
3 GEWEREN.
SMIDS en TIMMERMANS GEREEDSCHAPPEN.
1 WEEGSCHAAL met 500 ℔ gewigten.
GUNNIJ en andere zakken.
1 METALEN KLOK.
Eenige MEUBILAIRE GOEDEREN.
3 GEDOKKANS.
Eenige HOUTWERKEN,
en verders wat te voorschijn zal worden gebragt.

De verkoop van huizingen geschiedt voor afbraak.

(1684) W. MAJOR & CO.

Pasoeroean.

Op een nader te bepalen dag

zal op de VENDUTIE

van den ondergeteekende worden verkocht:

EEN ERF ter inhoudsvlakte van 105 □ Nederl. ellen en 86 □ palmen met het daarop staande STEENEN met PANNEN GEDEKT HUIS, gelegen in de maleische kamp alhier, blok twee, wijk III, bij de verponding geregistreerd onder no. 1526 en aangeslagen voor *f* 6000.

Inmiddels uit de hand te koop

(1655) F. H. HEIJMAN.

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

DE VERTREKDAGEN

DER STOOMBOOT SEMARANG.

zijn gedurende de maand October geregeld als volgt:

Van **Batavia** naar **Samarang**, 15 en 30.
„ **Samarang**, naar **Soerabaija**, 3 en 18.
Van **Soerabaija**, naar **Samarang**, 7 en 23.
„ **Samarang**, naar **Batavia**. 9 en 25.

Informatiën te bekomen bij

De Agenten,

(1539) ADAM & CO.

STOOMBOOT

PRINS VAN ORANJE.

directe dienst tusschen Sourabaija, Batavia & vice versa.

Vertrek van **Soerabaija**	Verblijf te **Batavia**	Vertrek van **Batavia**
Maandag den 15 October.	17, 18 en 19 October.	Zaturdag den 20 October.
Donderdag den 25 October.	27, 28 en 29 October.	Dingsdag den 30 October.

Dus in éene week heen en terug, met 3 dagen oponthoud te Batavia.

(1608) MAJOR MATZEN & CO.

STOOMDIENST TUSSCHEN

Grissee en Soerabaya

De stoomer FAIRIJ vertrekt op *Woensdag den 24sten October* en vervolgens dagelijks uitgenomen des *Zondags*

van GRISSEE

des morgens om half zeven ure
des namiddags om een ure

van SOERABAYA

des morgens om negen ure
des namiddags om vier ure

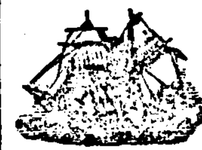
tarief voor overtogt.

Passiers 1ste kl. .... *f* 1.—
„ 2de „ .... „ 0,50
„ 3de „ .... „ 0,25

(1689)

VERTREK VAN SCHEPEN.

NAAR ROTTERDAM

wordt passage aangeboden met het bijzonder goed ingerigt, snelzeilend, Nederlandsch Barkschip

SALATIGA,

KAPITEIN H. G. BIESTHORST.

Families en bijzondere personen van deze gelegenheid wenschende gebruik te maken, gelieven zich te vervoegen bij den gezagvoerder, in het marine hotel alhier, of bij de agenten

(1673) ANEMAET & CO.

Het snelzeilende Nederlandsche schip

PATRIARCH SAMHIRI,

gezagvoerder G. G. LION,

varende een bekwamen geneesheer en van ruime en luchtige hutten en badkamer voorzien, kan nog eenige passagiers naar NEDERLAND aannemen.

Het vertrek is bepaald uiterlijk op 15 November a. s. van PASSAROEANG, direkt naar NEDERLAND.

Nadere informatien bij,

De Agenten,

(1630) E. TEN BRINCK & CO.

— In naam der heilige jonkvrouw, wat wilt gij doen?" schreeuwde GUDULA, terwijl zij zich tusschen beide wierp.

— Mijn vader, heb medelijden met ons!" vlelde EGBERTHA.

— Laat mij!" riep VEIT. „Bij alle heiligen! het is tijd, ik zeg u het is tijd, dat ik geregtigheid oefen. Maar neen! gij hebt regt. Ik zou mijne handen bezoedelen, als ik den deugniet naar verdienste tuchtigen wilde! Geduld! de ellendige zal spoedig aan eene plaats zijn waar hij behoort. Hij moge zien hoe het hem achter slot en grendel gaan zal."

— Mijn zoon in de gevangenis!" riep GUDULA uit, — is het mogelijk?

— Vraag dit aan de schuldeischers die hem aanklagen."

— Wees gerust, moeder," zeide WILBERT driftig, „ik ben nog niet in den kerker, en wee hem die een hopman van den hertog aanrandt."

— Spaar uwe dapperheid maar," riep VEIT verachtend; „de arm van het geregt is sterk genoeg om u te bereiken, en te brengen waar gij zijn moet. Of denkt gij dat de hertog vrijbrieven geeft voor losbandigheid en verkwisting. Ik zeg u dat hij zelfs geene magt heeft om het regt te verkorten. Of meent gij dat de vorst voor u betalen zal? Neen, niemand zal u met een schelling helpen en gij zijt ook geen schelling waard,"

— En ik zeg u," riep WILBERT thans buiten zich zelven, met woedende blikken, „dat ik mij eer het zwaard door de borst of een kogel door den kop jaag, dan te dulden dat iemand de hand aan mij legt!"

Met deze woorden stormde hij woest de kamer uit.

— Gij drijft hem tot wanhoop," zeide GUDULA.

— En meent gij," antwoordde VEIT bitter, „dat ik mij daarbij gelukkig gevoel? Aldus zijt gij. Gij hebt oogen voor dezen deugniet; gij hebt hem verdorven, dewijl gij hem in zijnen strafbaren wandel gesterkt hebt. Zijne ergste zotternijen noemt gij onschuldige vreugd der jonkheid, zijne verspilling grootmoedigheid, zijne godslastering onnadenkenheid, en op deze manier is uw zoon de verfoeijelijkste loshoofd der geheele stad geworden."

— Niemand," antwoordde GUDULA driftig, „is voor uwe luimen in zekerheid."

— Gij hebt wel oorzaak u te beklagen," antwoordde VEIT. „Wat ik tegen mij zelven getuigen moet, is, dat mijne verwijten te laat komen. Verwarring, beroering en oneer heerschen in mijn huis, en uw strafbaar gedrag omtrent uwen zoon is daarvan oorzaak."

— Hoe onbillijk zijt gij!" hernam GUDULA, „wat hebt gij mij voor te werpen? WILBERT teregt te zetten was niet *mijne* zaak,..."

— O," viel VEIT in, „beziet gij het van dien kant, en houdt gij mij voor simpel genoeg om niet te beseffen dat gij mij reeds lang eene belagchelijke rol laat vervullen? Hebt gij mij niet aan mijne vreedzame bezigheden en levenswijze ontrukt? Hebt gij mij niet genoodzaakt huis en akkers te verlaten? Hebt gij niet duizend kunsten aangewend om mij over te halen naar de stad te gaan? En waarom heb ik het gedaan? om uw onverstand en ijdele hoogmoed te voldoen. Maar nu ben ik dat leven zat en begeer ten minsten vreedzaam te sterven, en ik ben vast besloten naar Echt weder te keeren. Gij kunt blijven of medegaan, het is mij hetzelfde!"

— Hebt gij mijn geduld genoeg op de pijnbank gebragt?" riep GUDULA in de hoogste verbittering uit, terwijl zij EGBERTHA terugstiet, welke haar met gevouwen handen en tranen in de oogen bad om toe te geven. „Ik kaats u uwe woorden terug. Blijft gij, of gaat van hier, het is mij hetzelfde: ik zal niet gaan!"

— Het zij goed!" hernam VEIT, „laten wij scheiden. Gij leeft gaarne in gedruisch, ik in de rust. Gij bemint de verkwisting, ik de eenvoudigheid en spaarzaamheid; gij de stad, ik het land; gij maakt uwen zoon tot afgod, ik heb mijne dochter lief. Blijf gij met WILBERT dan hier, ik reis met EGBERTHA naar Echt."

EGBERTHA had in smartelijken angst dit tooneel bijgewoond. Toen zij nu het treurig einde zag, viel zij haren vader te voet, en smeekte, terwijl hare tranen stroomden:

— Mijn lieve vader! laat af van dit wreede besluit. Om Gods wil, heb medelijden met uw kind. Och, scheid de dochter van de moeder niet en maak haar niet tot eene weeze. Neen, ik kan mij niet deelen. Ik kan mijne moeder niet verlaten, evenmin u. Het is mijn pligt beiden te minnen. Zal de dood ons niet bovendien spoedig genoeg scheiden? Ik zie een traan in uw oog, vader! uw hart is bewogen, of verhoor het smeeken uws kinds!"

Zij kon niet voortgaan. Het snikken verstikte hare stem. VEIT voelde zich geroerd, maar was nog te opgewonden om toe te geven.

(Wordt vervolgd.)

PASSAGE NAAR NEDERLAND.

Wordt aangeboden met het Ned. schip

BREDERODE,

Gezagvoerder L. Kruimel.

Dit schip heeft ruime, en luchtige hutten, en eene badkamer, en kan aan repatrieerende personen bijzonder worden aanbevolen, zullende de reis naar Nederland tegen einde dezer maand van **Pasoeroean** via **Batavia** aangenomen worden.

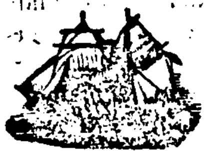
Nadere informatiën bij den gezagvoerder van af 8 dezer te *Pasoeroean* en alhier bij

de agenten,

(1567) **E. TEN BRINCK & CO.**

PASSAGE NAAR AMSTERDAM

wordt aangeboden met het snelzeilende 1ste klasse Nederlandsch barkschip

MARIA ELISE,

Kapitein M. van der Putte,

om tegen het laatst van deze maand via **Pasoeroean** naar **Nederland** te vertrekken.

Informatien bij *de agenten,*

(1574) P. KERVEL & CO.

PASSAGIERS NAAR NEDERLAND!

De ondergeteekende, alhier gearriveerd met het snelzeilend Nederlandsch Barkschip

SALATIGA,

heeft het genoegen UEd. opmerkzaam te maken, dit schip niet alleen uitmuntend is ingerigt, maar bovendien hoogst aanbevelingswaardig is door deszelfs Gezagvoerder den Heer H. G. Biesthorst, die mij dezen overtogt door eenen allerminzaamsten omgang en vriendelijke bejegening zoo genoegelijk heeft gemaakt als eenigzins mogelijk was.

Soerabaya, B. J. VAN DE WALL.
21 *October* 1860. (1680)

PASSAGE NAAR NEDERLAND

wordt aangeboden met het snelzeilende Ned. schip

HENDRIK IDO AMBACHT,

Kapitein L. Bijl,

om tegen einde dezer maand te vertrekken.

Deze bodem heeft zeer luchtige hutten vaart, een geëxamineerden Doctor en kan aan repatrieërende personen bijzonder worden aanbevolen.

Nadere informatiën bij *de agenten,*

(1628) **F. TEN BRINCK & CO.**

NEDERLANDSCHE BARK MENTOR

Houders van cognossementen aan **ORDER**, over goederen, per *Mentor* van Amsterdam aangebragt, gelieven zich bekend te maken, ten einde oponthoud en kosten te vermijden. Adres bij

De Agenten,

(1666) **P. KERVEL & CO.**

AAN PASSAGIERS,

welke naar *Nederland*, wenschen terug te keeren, en gesteld zijn op eenen aangenamen omgang aan boord, kan ten sterkste aangeraden worden de reis *niet* te ondernemen met het schip

DE BELLATRIX,

gezagvoerder A. H. Sandberg,

aangezien de passagiers onlangs met genoemden bodem uit Nederland aangekomen, door het onbehoorlijke gedrag van den gezagvoerder eene zeer onaangename uitreis gemaakt hebben.

Nadere inlichtingen te bekomen bij

(1672) **L. F. HOYEL.**
1ste Luitenant der Art.

MUZIEKONDERWIJS.

De ondergeteekende heeft de eer het geachte publiek dezer plaats mede te deelen dat hij zich hier heeft gevestigd als

Muziekonderwijzer en **pianostemmer**

en beveelt hij zich als zoodanig minzaam bij het publiek aan.

C. L. HUIJSERS.
(1659) *Benauwde Steeg.*

VEREENIGING VAN ASSURADEUREN TE AMSTERDAM.

De ondergeteekenden hebben de eer belanghebbenden te berigten, dat zij door de vereeniging van Assuradeuren te Amsterdam benoemd zijn tot agenten voor *Soerabaija* en omliggende plaatsen, en zij deze benoeming aangenomen hebben.

Schepen en goederen verzekerd te Amsterdam, zijn bij beschadiging aan het toezigt van het agentschap onderworpen, en worden belanghebbenden, in het belang van die het aangaat, uitgenoodigd bij zeeschade dadelijk kennis te geven aan

De agenten voor Soerabaija en omliggende plaatsen van de Vereeniging van Assuradeuren te Amsterdam.

(1681) P. KERVEL & CO.

PHOTOGRAFISCH PORTRETTEN ATELIER

van

C. C. F. PERRET.

Portretten op papier en glas, in diverse soorten van lijsten en étuis. (1082)

Bij de Agenten te Soerabaija

van de

OOST-INDISCHE ZEE EN BRAND-ASSURANTIE MAATSCHAPPIJ.

gevestigd te Batavia,

is thans gelegenheid tot het onmiddelijk verzekeren tegen gevaar voor Zee en Brand.

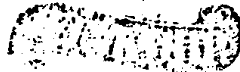
SCHIMMELPENNINCK & CO.

(1214) *Agenten.*

Het HUIS en ERF behoorende aan den Heer P. W. Hofland, gelegen even buiten de stad *Pasoeroean* aan den grooten weg naar *Malang*, en wel bekend onder den naam van *Poeroet*, met ruime kamers, uitgestrekte bijgebouwen, ruime stallingen voor paarden en koebeesten. Voor verdere informatien gelieve men zich met franco brieven te adresseren aan de firma

(1588) ANEMAET & CO.
te *Soerabaija*

OP EEN NADER TE BEPALEN DAG, dan wel onder de hand, een ERF met een daarop gebouwd STEENEN HUIS met bijgebouwen, gelegen aan het *Rustenburgerpad*, wijk *Nieuw Holland* alhier, te bevragen bij den uitgever dezes, onder letter **X.** (1667)

EEN GOED GEDRESSEERD BENDIJ-PAARD en KEDOGAN.

Te bevragen bij de uitgevers der *Oostpost.*

(1671)

Een zeer fraaije VIS-À-VIS.
" " " MYLORD.

bij

(1678) **ADAM & CO.**

STADS-APOTHEEK

SOERABAYA.

PAS ONTVANGEN:

MANOMETER BUIZEN.

PEILGLAZEN lang 60 Eng. duim.

IDEM voor de condensors.

(1658)

VERKRIJGBAAR

IN DE

STADS-APOTHEEK

VIN DE QUINIUM. (1640)

Depôt

van

HOLLOWAY PILLEN EN ZALF

in doozen en potten à ƒ 1, 3, 5.

bij

D. MAURITZ MARTENS *alhier*
en
(1641) **ZIMMERMANN & CO** *Probolingo.*

PAS ONTVANGEN.

Amandel, en **transparente zeep, fijne odeurs**, zeer goede acht-dagen loopende **klokken, horologies** in verschillende soorten, **groen ijzergaas** en **kopergaas**, geschikt voor centrifuges,

EN VERDERS:

Zwarte zijde, zwart zijden dassen, idem **satyn** geschikt voor vesten, **witte gesatineerde handschoenen, geruitte, zwarte en witte satin de laine, poil de chèvre, blaauw en rood mousseline de laine, effen wit neteldoek, cachemire tafelkleeden, corsetten** in soorten, **crinoline-veeren**, en meer andere goederen.

(1662) Bij **F. KIEL.**

TER OPRUIMING

MODERATEUR LAMPEN

best engelsch fabrikaat

van ƒ 10– tot ƒ 25.– per stuk.

bij

LE ROY & CO. (1650)

MAILKOFFERS

BIJ.

(1676) **HOUTBECKERS.**

Goede TAFELWIJN, HAANTJES BIER van *Rendorp*, John Albertij COGNAC merk *Bahre en Kinder* en mindere soorten, MADERA op halve flesschen, GENEVER **AVH** en andere goede soorten, goede BOTER; **alles tot zeer billijke prijzen**

bij

(1661) **F. KIEL.**

ECHTE BERLINER GETREIDE KÜMMEL,

ONTVANGEN

bij

(1663) **GEBRs. VAN DELDEN.**

BRANDHOUT

verkrijgbaar in den tuin van den heer Nash bij

(1610) **TROENO.**

PAS ONTVANGEN.

Zwitsersch wit en **gecouleurd nete'doek, do. tarlatan, kamerdoek, schotsch baptist, servetten-goed, heeren-, dames-** en **kinderkousen, do. wollen, crinolines** en **stalen veeren, flanel, satin de laine, zwart laken, zwarte zijde, engelsch leer, piqué, wit katoen** @ 52 el, **heeren-, dames-**, en **kinderhoeden, witte taf** en **satijn, satiné-, glacé-**, en **fil d'écosse handschoenen, marquises, kinder speelgoed, eau de cologne, banket, suikerwerk gedroogde vruchten en zuren, poeder-** en **vanille chocolaad, liqueur** en **boonekamp bitter, orgeade, puike boter, bessen genever, tabak, snuif** en veel meer andere artikelen, voor zeer lage prijzen bij

(1668) OECHSMAN.

WISSELS OP NEDERLAND.

bij

het Agentschap van de Factorij der Nederlandsche Handelmaatschappij. (1217)

WISSELS OP NEDERLAND

(1692) bij B. KOPERSMIT & CO.

HOLLOWAY'S ZALF en PILLEN.

Een officier in Britsch Indië vermeldt, dat gedurende de laatste muiterij hij dikwerf in staat was de ellende der arme getrouwe Indianen te verligten door hun deze medicijnen, immer zijn reisgezel, te geven. Deze lieden reisden naderhand honderden mijlen om hunne geheelde wonden te vertoonen, en den zegen van hunnen God over hunnen weldoener af te smeeken.

In het bezit van deze geneesmiddelen is iedereen zijn eigen dokter. Dezelfde officier zegt dat in het oosten niemand ooit zonder dezelve behoort te zijn. In China, Java en het gansche oosten worden deze medicijnen veel gebruikt en grootelijks geacht; in Java inderdaad wordt een geschenk van eene doos met Holloway's zalf en pillen beschouwd als eene hoogst kostbare gift

Ad. ƒ **1,**— ƒ **3,**— en ƒ **5,**— per doos of pot, naar gelang van derzelver grootte,

(1606) **LE ROY & CO.**

HUWELIJKEN

Getrouwd:

C. F. RENOULT

MET

C. W. F. SCHAEGEN.

PASOEROEAN, *den* 20 *October* 1860. (1691)

SAMARANGSCHE SCHOUWBURG LOTERY.

Nog eenige loten verkrijgbaar ten kantore van den Heer van Noord Borski. (1690)

PAS ONTVANGEN.

HAANTJES BIER (*Rendorp.*)
VALKEN BIER (*Trousset.*)

BIJ

L. W. VAN DER ZWAAN.

[1683] *Heerenstraat.*

TELEGRAM.

BENOEMINGEN, BESLUITEN enz.

JAVASCHE COURANT

van den 20sten October 1860, no. 82.

Civiel Departement.

BENOEMD:

Tot kommies kontroleur tevens havenmeester te Pasoeroean de kommies-boekhouder te Soerabaija J. Raaf.
Tot eerste kommiesen G. P. Matthes en A. F. Wicher.
Tot tweede kommies G. H. C. van Zijll de Jong, derde kommies ter algemeene Secretarie.

Militair Departement

Tot majoors:
de kapitein der genie B. A. de Quaij, de kapiteins der infanterie F. G. Hoffmann, A. J. E. Diemont en J. H. Moorrees.
Tot kapiteins:
de eerste luitenants F. Hubeek, C. W. H. Thelen, J. J. van Roy, P. H. Verberne, G. J. W. van Rhijn en J. J. G. Hennequin.
Tot eerste luitenants:
de tweede luitenants F. M. Muller, C. H, C. Dumont. J. B. Mack, H. A. E. Tromp, W, H. Hempenius, E. L. G. J. Verdooren, P. de Riemer, J. H. Knijff en G. J. Gerritsen.

BENOEMINGEN, BESLUITEN enz.

JAVASCHE COURANT

van den 17den October 1860 No. 83.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Eervol, uit zijne betrekking, wegens ziekte onder toekenning van wachtgeld, de opzigter der derde klasse bij 's lands burgerlijke openbare werken F. F. W. van der Waag.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte aan den onderwijzer bij de gouvernements lagere school te Probolingo J. C. Stoltenbach.

BENOEMD:

Tot lid van de sub-commissie van onderwijs te Serang (residentie Bantam), de officier van gezondheid der derde klasse J. L. G. le Rutte.
Tot élève bij de tinmijnen op Banka, de derde kommies ter algemeene secretarie C. de Kock van Leeuwen.

GESTELD:

Ter beschikking van den resident van Palembang, de buitengewone klerk bij de algemeene rekenkamer S. A. Budding.

GOEDGEKEURD:

Dat door den Directeur der Kultures,

BIJ DE LANDELIJKE INKOMSTEN EN KULTURES.

ZIJN GEPLAATST:

In de residentie Tagal, ter beschikking van den resident aldaar, de controleur der tweede klasse C. W. Neijs.
In de residentie Bantam, ter beschikking van den resident aldaar de ambtenaar ter beschikking van den directeur der kultures F. A. A. Ruitenbach,

Dat door den landraad te Grisse residentie Soerabaija.

IS BENOEMD:

Tot buitengewoon substituut-griffier bij die regtbank, buiten bezwaar van 's lands kas, A. Mahieu, ambtenaar op onderstand.

Militair Departement.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den eersten luitenant der infanterie G. L. P. Wildschut en aan den modelmaker bij den artillerie-constructie winkel te Soerabaija F. L. Knippers.

OVERGEPLAATST:

Bij het 5de bataillon infanterie, de luitenant-kolonel G. H. von Proeck, van het 4de bataillon.
Bij het 4de bataillon infanterie, de majoor W. van Os, van het 8ste bataillon (Ngawie).

NEDERLANDSCH INDIE.

De resident van Rembang heeft — naar wij vernemen — dezer dagen van de regering den last ontvangen om de vrije tabakscultuur niet tegen te gaan. Het adres der makelaars heeft dus een goede uitwerking gehad. Hadden twintig staathuishoudkundigen of leden der tweede kamer een dergelijk stuk geschreven, dan ware het waarschijnlijk ter zijde gelegd, Maar de minister weet wel dat men, om met de Hollanders goede vrienden te blijven niet aan hun beurs komen moet.

— Men schrijft ons van Grobogan.

„De bewering der staathuishoudkundigen dat de leemten door hongersnood ontstaan, spoedig worden aangevuld, werd hier gelogenstraft. Het gebrek werd hier chronisch. Men zal zich een genoegzaam denkbeeld kunnen vormen van het verschil tusschen den vroegeren en den tegenwoordigen toestand uit de volgende gegevens:

De dessa Penoenggalan bezat vóór den hongersnood 248 bahoes. In 1854 waren nog steeds alle menschen weggeloopen. In 1860 telde zij 6 werkbare mannen (waaronder het dorpshoofd) en beplantte 27 bahoes met rijst, waarvan slechts 4 geslaagd zijn.

De dessa Djeting bezit 101 bahoes; in 1859/60 konden door de 10 aanwezige werkbare mannen slechts daarvan bebouwd worden, waarvan 25 mislukten. De dessa Soka telt 117 bahoes, maar thans slechts 4 werkbare mannen, die in dit jaar 26 bahoes beplant hebben, waarvan niet meer dan 6 geslaagd zijn."

Uit een ander schrijven van daar ontleenen wij:

„Indien de regering niet besluiten kan de heerbaan van Soeloer naar Ploentoeran aan te leggen, waardoor de binnenlandsche gemeenschap onafhankelijk van Solo zoude worden, zoude zij toch een goed werk verrigten door den rijweg tusschen Wirosarie en Blora te verbeteren, waardoor gelijk doel ook bereikt wordt. Enkele kloeke reizigers hebben dezen weg reeds in een wagen gevolgd. maar voor dames leverzieken en kanonnen is hij nog niet aan te bevelen."

(*B. H.*)

— Gister namiddag is hier een koelie door een bendie overreden. De inlanders welke in de nabijheid waren beweerden, dat zekere heer S. zich in de bendie bevond, 'tgeen onjuist bleek te zijn, daar bedoelde heer eerst een uur nadat het ongeval plaats had, zijn kantoor heeft verlaten. De onschuldige bewerker van dit ongeluk heeft den armen koelie onmiddelijk eenig geld gegeven, en ook voor den vervolge zijne hulp toegezegd.

Bij de onbegrijpelijke achteloosheid, waarmee koelies en andere inlanders langs den weg loopen, zonder op rijtuigen te letten en dikwijls vlak voor een bendie of wagen den weg oversteken, is het wel te verwonderen dat niet meer dergelijke ongelukken plaats vinden.

— Nadere berigten van Bandjermassing bevestigen het sneuvelen van kapitein Koch. Ook spreekt men nog van den dood van meerdere officieren. De bevolking heeft thans den oogst binnen, is daardoor ruimschoots van voedsel voorzien en — voegt zich thans in massa bij de oproerlingen ter omverwerping zoo mogelijk van ons gezag aldaar. Wij gelooven, dat bij de uitbreiding, die de opstand in de laatste dagen heeft verkregen, het meer dan ooit noodzakelijk is onze troepenmagt aldaar aanmerkelijk te versterken De wijze, waarop thans de strijd aldaar door ons wordt gevoerd met kleine hoopjes, laat nog in de verste verte geen einde vooruitzien. (*J. B.*)

SAMARANG. — In den avond van 4den October ten 8 ure heeft in het district Grogol een hevige orkaan gewoed, gepaard met stortregens, waardoor een- en zestig inlandsche woningen in de desa's Daleman, Karangmalang, Belah en Patar geheel zijn omgerukt.

Bij dit ongeval zijn echter geene menschenlevens te betreuren.

ZUID- EN OOSTERAFDEELING VAN BORNEO. — Volgens een van Soerabaja per telegraaph ontvangen berigt, heeft de majoor Schuak, met 200 man eene benting te Bockit Menang na een hevig kanonvuur, doch zonder bres te schieten, omsingeld en genomen, bij welke gelegenheid de 1ste luitenant Hamming sneuvelde en de kapitein Graas benevens 8 soldaten gewond werden.

De majoor Schuak zou in de eerste dagen van October met eene sterke kolonne naar Batoe Mandi oprukken, alwaar volgens geruchten nog 4 bentengs waren opgerigt, die door p. m. 1500 man werden verdedigd. Het gerucht, dat demang Lehman gedood zijn zou, is niet bevestigd.

Verdere bijzonderheden zijn voor alsnog bij de regering niet bekend.

(*J. C.*)

ALGEMEEN OVERZIGT.

van den specialen correspondent van den Oostpost,

BINNENLAND.

's HAGE 9 *September.*

De binnenlandsche politiek heeft mede vacantie genomen. Op den afmattenden strijd der spoorwegwet is eene kalmte gevolgd die alleen wordt afgewisseld door kleine schermutselingen of retrospectieve beschouwingen in de pers. De beide kamers zijn uiteen, en het zittingjaar is den zesden dezer door den minister van binnenlandsche zaken gesloten nadat de spoorwegwet de koninklijke sanctie had erlangd, en de voorbereidende maatregelen tot hare uitvoering genomen waren, welke is opgedragen aan eene commissie bestaande uit de hoofdinspecteur van der Keen, de Baron Sloet, en de oud minister van oorlog, generaal van Meurs. Er zullen nog meer ondergeschikte benoemingen volgen; men spreekt er zelfs van dat aan het ministerie van binnenl. zaken eene afzonderlijke afdeeling voor de spoorwegen zal worden opgerigt, als centraal bureau te dezer zake. Op de volgende begrooting, na de opening der kamers op Maandag a. s. aan te bieden, zullen dan ook de eerste sommen benoodigd tot de werkzaamheden voor het volgende of misschien wel voor meerdere jaren worden aangevraagd. De sluitingsrede waarvan ik zoo even sprak, wijst dan ook hoofdzakelijk op de afdoening van dit groote nationaal belang, als genoegzaam de eenige vruchten der afgeloopen zitting. En inderdaad, na aftrek van de behandeling, of misschien wel *verhandeling* van dit nationaal belang en de voorziening der gewone dienstbelangen, is er weinig of niets verrigt, hetgeen eensdeels is toeteschrijven aan de verandering van ministerie in Februarij, waardoor veel tijd verloren ging. anderdeels doordien beloofde ontwerpen niet werden ingediend en het verslag van het onderzoek in de afdeelingen door den betrokken minister niet werd beantwoord.

Behalven dien zijn er in den loop der begrootings discussien op het einde des vorigen jaars, velerlei toezeggingen gedaan tot aanbieding van wetten waarop sedert lang is aangedrongen, waaronder behooren die op de organisatie van den Raad van State, militie en schutterijen, herziening van het wetboek van strafregt, de geneeskundige wetten en nog eenige anderen van minder omvang of gewigt. Eindelijk is ter afdoening geheel gereed, als zijnde het schriftelijk debat daarover afgeloopen, de nieuwe regterlijke inrigting die dan ook spoedig in de aanstaande zitting in openbare beraadslaging zal worden gebragt en, naar het zich uit de stukken veilig laat opmaken, eindelijk tot gelukkige afdoening zal kunnen worden gebragt. Intusschen zal ook hier weder veel afhangen van de verstandhouding tusschen regering en kamers bij de te opene zitting. Het valt niet te ontkennen dat vooral de minister-president en de minister van koloniën op geen al te beste voet met de tweede kamer staan, ja, dat er openlijke verwijdering en wantrouwen heerscht. De heer van Hall levert aan velen weinig waarborg op dat hij geneigd zou zijn om mede te werken tot de liberale ontwikkeling onzer staats instellingen: zijne antecedenten en zijne ijverige bestrijding der liberale partij, vooral weder in de laatste jaren (want van vroeger is dit een bekend feit) geven weinig aanleiding op goede overeenstemming, en de zege bij de spoorwegen behaald wordt als eene geheel exceptionele beschouwd.

Op ander gebied echter staat het te bezien of men den minister-president, die reeds allerlei staatkundige kleur en rigting heeft vertegenwoordigd, dat vertrouwen zal schenken zoo noodig om behoorlijk te regeren. Aan den anderen kant is er tusschen den heer Rochussen en de Tweede kamer openbare breuk ter zake zijner veranderde koloniale politiek, die zich onverbloemd onder de reactie heeft geplaatst, en ten aanzien der bekende suikerregeling. waarover de polemiek nog immer voortduurt, en waaraan nieuw voedsel zal worden gegeven zoodra het rapport der commissie uit de Tweede kamer publiek zal worden over *die* regeling en over de bekende zaak van het Pangka-contract. Het is te voorzien dat de aanstaande debatten, hetzij over het adres van antwoord of over de begrootingswetten, zullen dienstbaar gemaakt worden om de questie *politiek vertrouwen* ter tafel te brengen en dat dit, nu niet meer beheerscht door de spoorweg questie, tot levendige debatten kan aanleiding geven. De koloniale polemiek bepaalt zich nu en dan weder tot de bekende groote vraagstukken over den vrijen arbeid in verband tot het cultuurstelsel in het algemeen, en de tabakscultuur in het bijzonder. Ook hierover kan bij de behandeling van hoofdstuk. XI der staatbegrooting (dep t. v. kol.) vernieuwde beraadslaging wordt te gemoet gezien.

Als bijdrage tot de beoordeeling der questie werd dezer dagen herinnerd aan hetgeen de regering zelven, die thans vrije arbeid synoniem heeft verklaard met gedwongen arbeid, in haar verslag over den toestand der koloniën over het jaar 1859 heeft medegedeeld, en luiden aldus;

„Toen te Soerabaya, behalve de fortificatien, nog de buitengewone havenwerken aangelegd moesten worden en de autoriteiten verzochten om de daartoe benoodigde koelies op deze wijze (namelijk door verpligten arbeid) bijeen te doen brengen, maakte de gouverneur-generaal geene bedenking het oude voorbeeld te volgen, gelijk trouwens onder zijn bestuur ook voor de fortificatien op andere plaatsen geschied is. De gouverneur-generaal deed zulks op grond van de vertoogen van hoofdambtenaren en hoofdofficieren, die door lange ervaring geacht moesten worden het al dan niet uitvoerbare van den maatregel te kunnen beoordeelen; doch ontveinsde zich de meerdere bezwaren niet, thans aan zoodanige oproepingen klevende, bij vergelijk met vroegere jaren toen het kultuurstelsel niet zoover opgevoerd was. Die bezwaren werden weldra gevoeld, wel is waar niet zóó dat de oproeping volstrekt ontraden moest worden, — want door eene betere inrigting van den maatregel zou deze geene onoverkomelijke moeijelijkheden met zich slepen, — maar toch in genoegzame mate om den ingenieur, met de havenwerken te Soerabaya belast, te doen beproeven zich zonder verpligte arbeiders te redden.

„Dit had een voor het bestuur en de bevolking zeer gewigtig gevolg. Terwijl namelijk de verpligte koelies uit andere gewesten te Soerabaya 20 duiten daags en reisgeld heen en weder genoten, gelukte het hem het benoodigde getal koelies voor de havenwerken te werven uit vrijwilligers, tegen een dagloon van 30 duiten, en die vrijwillige koelies arbeidden (l. w.) met zooveel meer lust, dat men hen bij taak latende werken, 65% besparing voud tegenover het gebruiken van *verpligte* koelies.

„Daarbij kwamen de indirecte voordeelen, ontstaande uit tevredenheid, bij anders ontevredenen, uit ongestoorden landbouw, door bevrijding van den gezeten dorpeling van het òf in persoon optrekken naar 's lands werken, òf daarvoor plaatsvervangers te stellen tegen veelal hooge betaling.

„Deze proef mag, hoezeer het getal vrijwillige koelies aan rijzing en daling onderhevig is, aangenomen worden als de mogelijkheid te hebben bevestigd om, zelfs met voordeel voor den lande, de buitengewone werken voor algemeen nut grootendeels, zoo niet geheel, zonder het oude middel van oproeping tot verpligten arbeid tot stand te brengen.

„In 1849 is dan ook het bezigen van vrijwillige koelies voor de onderhanden verdedigingswerken te Soerabaya en Samarang en te Tjilatjap bevolen, echter niet met dadelijke afschaffing van het beginsel van verpligten arbeid, zoodat men zich ook van verpligte koelies bediende. Te Ngawi, waar vroeger verpligte koelies opgeroepen werden, was het werken met vrijwilligers in het begin van 1849 reeds zonder bevel ingevoerd, wegens de voordeelige uitkomst. Daar betaalde men hun slechts 20 duiten en zij kwamen in groot getal op.

Ten slotte mag ik bij het aanstippen van enkele koloniale aangelegenheden niet voorbijgaan een zonderling schrijven uit Engeland onder de aandacht te brengen dat, zoo er eenige ernst aan ten grondslag ligt, duidelijk aantoont hoe ijverig bezorgd John-Bull voor ons is: waarschijnlijk echter is het een van die middelen die de eene of andere partij in Engeland meermalen te baat neemt om de eigenliefde of de heerschzucht van pedant Engeland te streelen. Ziehier wat voorkomt in eene Londensche correspondentie van de eerste dagen van September.

„Zoo lang Napels niet bevrijd is van de Bourbonsche dynastie, zullen aller blikken naar die rigting gewend zijn, en hebben de overige politieke gebeurtenissen een zeer ondergeschikt belang. Dit neemt echter niet weg, dat Engeland een nauwlettend oog houdt op hetgeen voorvalt in de overzeesche gewesten, vooral in Indie. In de laatste dagen heeft Nederland en Nederlandsch Indie bijzonder de aandacht getrokken, ten gevolge der aanwinst van Banjermassing, en een der menigvuldig gelezene zoogenaamde „penny-bladen" bevatte de vorige week een der hevigste artikelen tegen Holland met opzigte tot zijne O. I. bezittingen, dat sedert lang in een engelsch dagblad verscheen; ofschoon de engelsche pers niet spaarzaam is in verwijten of beschuldigingen, wanneer dit onderwerp wordt te berde gebragt.

Op de waarde der redeneringen of bewijsgronden moet men in deze soort van artikelen niet letten, daar men reeds lang bewust is dat het Groot Brittannie nimmer aan bewijsredenen of liever voorwendsels ontbreekt, om datgene te be-

toogen hetwelk met zijn belang strookt; altijd natuurlijk ter bevordering van menschlievende, belangelooze of weldadige oogmerken. De hoofdstrekking van de artikelen aangaande Neerlandsch Indie is genoegzaam onveranderlijk. Zij komen hierop neer, dat Engeland dwaas heeft gehandeld toen het Java aan de Hollanders heeft teruggegeven, nadat het gedurende de fransche overheersching die kolonie in bezit genomen had. Er bestond natuurlijkerwijze geen regt op het behoud van Java na den val van Napoleon, doch in gevallen waar het belang van Groot-Brittannie in 't spel komt, kent de engelsche diplomatie slechts het bevorderen van dat belang, en niet de regtskwestie die meestal voor drogredenen en spitsvondigheden plaats maakt. Het moet bij voorbeeld nu niet weinig verwondering baren, dat indien Nederland op nieuw vijandig tegenover Frankrijk mogt staan, Groot-Brittannie alsdan noodzakelijkerwijze weder bezit van Java zoude moeten nemen, en dit las men nogtans ll. Vrijdag in het boven aangeduid blad. Wanneer dus het engelsche denkbeeld, dat Napoleon III het oog op Belgie heeft, en dat Holland zich in dat geval aan de zijde van zijnen nabuur moet scharen, bewaarheid wordt, dan zoude Groot-Brittannie het zich ten pligt rekenen om middelerwijl de Hollandsche kolonien te bewaren, terwijl het niet gedoogen kan, dat ze fransch worden. Ziedaar eene redenering, die de vorige week aan honderd duizenden lezers in de hoofdstad en elders onder de oogen kwam."

Uitmuntend! Ik moet er echter al dadelijk bijvoegen, dat de redenering zóódanig is, dat geen onzer dagbladen het der moeite waardig heeft gekeurd om er tegen op te komen. Er zijn zaken die zichzelf veroordeelen zonder eene wederlegging noodig te hebben. Zou het misschien ook kunnen zijn dat men plan had eene polemiek uit te lokken ten einde wederzijds de hartstogten aan te blazen, en ons te brengen tot verklaringen nopens onze enventuële houding bij europesche verwikkelingen? Wij laten dit aan uwe eigene gissingen over.

En nu, wat onze verhouding tot het buitenland betreft,... in eenen vorigen heb ik er reeds op gewezen dat Belgie alles aanwendt om eene verbroedering met ons aan te gaan. Ook in Nederland wenscht men niets liever, maar men verliest daarbij niet uit het oog dat in België die pogingen en manifestatiën haren oorsprong hebben in vrees voor de plannen, *reel* of *ficlif*, van Frankrijk, *dat niets dan vrede wil*, doch intusschen Savoije en Nizza anexeerde als een gevolg van den door hetzelve begunstigden oorlog. En daarom, vrede en vriendschap met den zuidelijken nabuur met wien wij zoo vele belangen gemeen hebben, maar, in den tegenwoordigen stand van zaken, ook niets meer of minder dan dat. Niets ten prejudice van onze neutraliteit, door welke verbindtenis ook: — geen grond geven tot argwaan, bij welke groote mogendheid ook. Zoo is vrij algemeen de opinie in Nederland en wij vertrouwen ook bij onze staatslieden. En daarbij, ja! vergeven en uitwisschen de laatste sporen van verwijdering door den Belgischen opstand nagelaten, maar geen lafhartig opgeven, geen geheel *vergeten* van het gebeurde en daardoor ook uitwissching van herinnering en historie. Belgie kan dat niet vorderen en Nederland kan dat niet geven. Meer en meer bevestigt het zich dat een prins van Nederland eerstdaags ook Belgie bezoeken zal, en ook dit gaf hier te lande eenen goeden indruk, nadat de graaf van Vlaanderen het eerst ons land had bezocht en de koning van Belgie onzen vorst te Wiesbaden heeft begroet.

Ons hof heeft eenigen tijd op het Loo doorgebragt en meermalen het kamp te Millingen bezocht, dat eerlang zal opbreken, na velerlei blijken van goede oefening gegeven en veel slecht weder doorgestaan te hebben. Vooral zijn de verjaardagen van den prins van Oranje en van prins Alexander aldaar feestelijk gevierd. Z. M. den koning en de prins van Oranje zijn bereids in de residentie teruggekeerd. H. M. de koningin en prins Alexander zijn naar Stuttgard vertrokken. Ook heeft de koning minzaam aangenomen de uitnoodiging om te Rotterdam het Tollensfeest bij te wonen, waartoe velerlei toebereidselen worden gemaakt en dat door 's konings tegenwoordigheid voorzeker in luister zal winnen. En dan, Tollens, de volksdichter bij uitnemendheid! wat heeft zijn woord niet gedaan om in het hart der Nederlanders, liefde voor vaderland en koning aan te kweeken en levendig te houden? Des konings tegenwoordigheid bij de onthulling van het standbeeld van een opregt vaderlander en liefelijk volksgenie, zal den volke aangenaam zijn.

BUITENLAND.

De laatste dagen zijn in de buitenlandsche staatkunde getuigen geweest van voortdurende gisting, toenemend wantrouwen, schijnbare kalmte. Vooral op vier plaatsen van Europa smeulen de brandstoffen voor een opstand, die zoo ligt in eenen algemeenen krijg kan overgaan. Van den Italiaanschen opstand, meer en meer de poorten van Napels genaderd, is welhaast het tweede bedrijf afgespeeld: de bemeestering dier hoofdstad zal het sein zijn voor eenen opstand in Hongarije, en van die zijde ook dreigt voor Oostenrijk het gevaar. Zwitserlands eischen worden stoutmoediger en strenger, ... in het oosten moet de dweepzucht sterk worden bedwongen om niet op nieuw zoo de tuchtroede ontvalt, tot de wreedaardigste gruwelen over te slaan. Het overig Europa aanschouwt den strijd stilzwijgend, zich onthoudende daarin deel te nemen, maar het oogenblik vreezende dat die deelneming zal gevorderd worden.

Het is beducht, dat al deze omwentelingen en opstanden eene interventie in deze niet verwijderde toekomst dringend noodzakelijk zullen maken, en dat wanneer die interventie der mogendheden, naar het zich laat aanzien het gevolg zal zijn eener innige overeenstemming, zij slechts strekken zal om het vuur des opstands aan te blazen en de gemoederen meer te verbitteren.

Wij openen met de Italiaansche omwenteling ons overzigt, waarin wij den val van den koning van Napels, wiens toestand niet slechts hagchelijk, maar onherstelbaar is, nog niet als een *fait accompli* kunnen vermelden. Doch dat de jeugdige vorst, van zijn getrouwste onderdanen verlaten, spoedig zal gevallen zijn, wordt als eene onloochenbare voorspelling aangenomen. Dat zijne troepen vóór Garibaldi's nadering 154,000 man sterk waren, en thans reeds tot 36,000 man zijn terug gebragt, zou op zich zelfs reeds als een sprekend feit kunnen worden aangemerkt, maar nog, als de nationale garde hem was toegedaan, als die zwakke bende zelfs hem niet verliet, als zijne bekwaamste bevelhebbers hem niet ontvielen, hij nog eenige hoop zou kunnen koesteren. Doch alles is hem tegen, en zelfs in zijne nationale garde stelt hij geen vertrouwen meer. Ongeloofelijk is dan ook de verwarring die in de hoofdstad heerscht. Een feit spreekt genoegzaam. In den nacht van 29 op 30 Augustus werd te Napels eene geheime drukkerij ontdekt door de ministers van binnenlandsche zaken en van oorlog, waar men een adres aan den koning in beslag heeft genomen, waarvan 20,000 exemplaren reeds gereed waren. Een franschman werd gearresteerd, verdacht daarvan de opsteller te zijn, en deze zaak heeft weder geleid tot de ontdekking van een geheel plan van zamenzwering, hetwelk zich ten doel stelde om het ministerie plotseling den voet te ligten, en voor den koning den voormaligen bloeitijd der reactie weer te doen aanbreken. De koning wordt in naam der godsdienst en van het erfelijk koningschap daarin opgeroepen om de natie te redden. Frans II zoo heet het daarin- die de roemrijke deugden van zijnen vader heeft geërfd, kan, mag zijn volk niet onwaardiglijk prijs geven aan den verderfelijken invloed van zijn kabinet, dat hem zelven verraadt. Oogenblikkelijk moet eene ontwapening worden bevolen; ook de politie heult met den vijand; die politie moet dus weggejaagd en door eene andere vervangen worden op wier trouw en loijale gevoelens de dynastie vooral kan rekenen. Het staat vast, dat het hof in deze zamenzwering de hand heeft gehad. Het kabinet bood hier op zijn ontslag aan, dat door den koning werd aangenomen; doch hij wilde tevens dat het zoude aanblijven, tot dat een nieuw ministerie benoemd was. Middelerwijl was het voorgevallene in de geheele stad bekend geworden, en hierop kwam de nationale garde tusschenbeide, waarvan eene commissie, zoo als reeds gemeld is, zich in het paleis des konings had gedrongen, en met contra-voorstellen voor den dag kwam, waaronder behoorde, dat de gehaatte Cutrofiano als commandant der hoofdstad moest worden afgedankt. De koning moest toegeven, en Cutrofiano werd ontslagen en vervangen door den generaal Viglia, terwijl de generaal Ischetella, wien de koning aan het hoofd van het nieuwe kabinet dacht te stellen, doch die niet veel meer in aanzien is dan Cutrofiano, als commandant der nationale garde vervangen werd door de generaal Sauget, denzelfden die in 1848 met de opstandelingen op Sicilie eene capitulatie heeft gesloten. Door de tusschenkomst der nationale garde is het ministerie aangebleven, maar wat zal er het gevolg van zijn, als hij ook op deze niet meer rekenen kan?

Terwijl de despoot alsnu op het punt staat het lot van al de Bourbons te deelen, en ofschoon zich voornemende de hoofdstad tot het uiterste te verdedigen, ondanks hij allerwege tegenstand en afkeer ondervindt, gereed is gebruik te maken van het heusche aanbod van de koningin van Spanje, die den banneling eene veilige schuilplaats belooft en in welk rijk hij minder zal te vreezen hebben van den loop der gebeurtenissen dan in Oostenrijk, welks keizer zelf in eenen wanhopigen toestand verkeert, maar hem toch gaarne gastvrijheid had willen betoonen; is de krijgshaftige Garribaldi meer dan ooit de held van den dag. Zijn intogt te Napels zal te gelijkertijd zijnen zegetogt zijn. Waar hij komt overwint hij, een tweede Cesar, maar even onversaagd en onbuigzaam als deze. Met de meeste bekwaamheid gaat hij met zijne steeds aangroeijende magt vooruit, terwijl de onzekerheid waarin men ten opzigte van zijn verblijf verkeert, daar een nevel zijne gestalte omhult zoodat men nooit regt weet waar hij zich bevindt tot dat hij op het beslissend uur zich aan den spits zijner dapperen stelt, niet weinig bijdraagt om de onrust onder de Napelsche troepen te vermeerderen. De grootmoedige aanvoerder schijnt voornemens het koningrijk Napels van het zuiden naar het noorden als het ware stap voor stap schoon te vegen, en met zijne hoofdmagt de groote heirbaan te volgen, welke loopt van Reggio over Mileto, Monteleone, Nicastro, Cosenza, en Salerno, om slechts de gewigtigste plaatsen aan te stippen, terwijl het onmannelijk karakter van den koning van Napels eene laffe vlugt voorspelt, nadat hij zich van allen zal hebben zien verlaten. Zijne meest vertrouwde generaals loopen over, en geven blijk van de onbegrensdste laaghartigheid. Zoo maakt een Italiaansch blad o. a. melding van eene publicatie van generaal Nunziante, waarin deze voormalige raadsman van den vorigen koning aan zijne wapenbroeders kennis geeft van zijnen afval, en hen aanspoort zijn voorbeeld te volgen, welke publicatie hij openbaar maakte in den loop van denzelfden dag waarop hij den koning aanried, om *vooreerst* de stad te verlaten ten einde zich tegen persoonlijk gevaar te beveiligen, hetgeen hem, indien Frans II die raad had opgevolgd, de stad zou hebben in handen geleverd om die officiëus voor Garibaldi open te zetten. Met het oog op het goed geluk van den opstand in Capitanata, Basilicata, Avellini en Bari, de oprigting van voorloopige regeringen in dertig onderscheidene steden; het vormen van een revolutionnair leger van 10000 man rond Potenza zaamgetrokken, het optrekken der revolutionnairen naar Salerno na eenen slag te hebben geleverd waarin de koninklijken de nederlaag leden, de demoralisatie van het leger van koning Frans,... met het oog op dit alles kan Garibaldis intogt in Napels dagelijks worden te gemoet gezien. Garribaldi zelf echter schijnt nog de mogelijkheid te voorzien van eenen zwaren strijd te moeten voeren; anders wat is de oorzaak van zijne voortdurende vertraging en ontzaggelijke toerusting? wat anders houdt hem terug? De zending van een nieuw gezantschap van den koning van Napels naar Frankrijk, om tegelijk met verschillende aanbiedingen op nieuw hulp te vragen, moest hem veeleer aansporen om den beslissenden stap te wagen. Te Reggio toch verloor hij niet meer dan een honderdtal der zijnen, waartegen de koninklijken een tienmaal zwaarder verlies leden en hem verrijkten met eenen aanzienlijken voorraad ammunitie. Ook zonder dat hij er op wacht stroomen hem van alle landen vrijwilligers toe, en alleen kapitein Stijles, die in Engeland voor hem werft, heeft in weinige weken een duizendtal gegoedde, ja, zelfs enkele zeer aanzienlijke jongelingen mogen aansporen om zich onder de gelederen te scharen van hem die, thans nog door enkelen vrijbuiter geheeten, eenmaal welligt de hoogste waardigheid te Napels zal bekleeden, of met Victor Emanuel, Mazzini of prins Lucien Bonaparte, welke laatste tot dat einde reeds zijne geheime agenten naar Sicilie heeft afgezonden, om die waardigheid zal moeten kampen. Maar nogmaals vragen wij, wat houdt hem dan terug? Het gemis van enkele bevelhebbers? vooral betreurt Garibaldi het verlies van de Flotte, een bekwaam zeeöfficier van edele afkomst doch die zijnen roem zocht in de verbreiding van socialistisch democratische denkbeelden. Maar de dictator — opperbevelhebber ziet de geoefendste Napelsche veldheeren tot hem overloopen en de gelederen verliezen worden daardoor ruimschoots vergoed. Wil hij verder bloedverlies voorkomen, het noodwendig en jammerlijk gevolg eener standvastige verdediging? Waar de koning van Napels zijne onderzaten niet spaart, behoeft ook de aanvaller zich daarom niet te bekommeren, terwijl trouwens de strijd spoedig zou zijn beslist. Als de ware oorzaak der vertraging wordt dan ook door wel onderrigtte dagbladen alleen genoemd de uitbreiding die de opstand dreigt te nemen. Garibaldi die voor een beginsel strijdt en niet voor zich zelve,.. Garibaldi die niet rusten zal alvorens dat beginsel zijne volle toepassing zal hebben bekomen, wenscht, onmiddelijk na de bemeestering van Napels, Oostenrijks bedreiging te trotseren, Oostenrijks heerschzucht te fnuiken. De mogelijkheid dat hij dan eene nederlaag zou kunnen lijden doet hem thans reeds bedacht zijn op de uitbreiding van zijn leger. Van daar dan ook de voortdurende vrees die te Rome en Venetie wordt gekoesterd. De Lamoricière maakt zich gereed tot eenen bloedigen kamp, en reeds spreekt men van het zenden van fransche regimenten naar Rome, en van het stijven van Frankrijks magt, juist met het oog op alle eventualiteiten aldaar. Noch de rede van keizer Napoleon op zijne doorreize naar Nizza te Lyon gehouden, in antwoord op de welkomst *speech* van den maire, noch de weerklanken van de Persigny, de grootste steun van het keizerrijk, en van La Guéronière, de bekende schrijver der vredelievende brochures, kunnen wegredeneren het feit dat bij de uitbreiding van den opstand Frankrijk achter Rome, Pruissen achter Oostenrijk schuilen zal, en Engeland zal dan zijn waar Frankrijk niet is, terwijl Rusland,......het gerucht van de zamenkomst der twee naburige keizers te Warschau vindt steeds meer en meer bevestiging, en is de bedoeling al niet eene dadelijke alliantie, Pruissens aandrang beoogt er ten minsten eene sterke toenadering mede. H. M. Victoria, in hare sluitingsrede, vertrouwde er op dat er geen direct gevaar is voor de verstoring van den algemeenen vrede van Europa, bij streng vasthouden aan weigering tot interventie. Maar wanneer de verschillende overeenkomsten, zoo bekende als geheime, de interventie tot eene verpligting maken wordt dan ook de vrede bewaard? Onmogelijk! En zich voor te spiegelen dat eene interventie nog zal kunnen vermeden worden, ware een ijdel zinsbedrog. Reeds heeft de koning van Sardinie zijn voornemen te kennen gegeven een werkelijk aandeel te nemen in den strijd en wenscht hij zooveel mogelijk te voorkomen dat ook te Napels de benoeming van eenen voorloopigen dictator zal noodig zijn. Koning Victor Emanuel heeft dan ook bereids drie schepen naar Napels gezonden. Er zijn er die nog de hoop voeden dat de Romeinsche staat, waar het gevaar mede steeds klimmende is, zal kunnen worden gespaard, en die in die hoop zijn versterkt door de rede van den graaf de Persigny bij gelegenheid dat door dezen in het departement der Loire de eerste steen werd gelegd voor een kerkgebouw te Roane, waarvan de slotphrase luidt:... „Mijne Heeren! terwijl ik „thans gereed sta den eersten steen te leggen voor het kerk„gebouw van *Notre Dame des Victoires*, welke naam reeds „een gelukkig voorteeken is, beveel ik u aan, Gode te bid„den dat Hij den heiligen vader bescherme en voor de hem „omringende gevaren behoede, waaronder dat van eenen ge„wapende aanval zijner vijanden niet het grootste is, want „het zwaard van den oudsten zoon der kerke zal, in spijt „van zijne lasteraars, voortgaan met te waken voor den ver„heven persoon des hoogepriesters en den geeerbiedigden „troon van Rome." Maar ondanks Frankrijks toenadering tot Rome en zijne neiging om het wereldlijk gezag des pausen te handhaven, blijft het eene onmogelijkheid het één en ondeelbaar Italie in overeenstemming te brengen met het behoud van het onbestaanbaar dualisme te Rome. Of eischt niet het beginsel, dat den verlaten en magteloozen koning van Napels omver stoot van zijn troon, ook de onafhankelijkheid van de onderdaan van den Romeinschen troon, en zal, waar juist met het oog op Rome de oorlog werd aangevangen, de moed falen om de omwenteling tot in Rome uit te strekken? Frankrijks keizer die thans vrijelijk van vrede kan spreken, en die niet kan opzeilen tegen den stroom die hem in zijne veroveringsplannen stuit, spreekt nog om de zaak te vereffenen en alle partijen te bevredigen, en ook uit vreeze voor eenen te uitgebreiden Sardinischen staat van eene confederatie der Italiaansche mogendheden, aan het hoofd waarvan de heilige vader zou worden gesteld, alsof, indien dit plan werd verwezenlijkt, de magt des pausen niet oneindig werd uitgebreid in plaats van ingekort. Is Frankrijks keizer, nu hij werkelijk den vrede *wil* handhaven, omdat hij het *moet*, bedacht op de verdediging van Rome, terwijl het niet denkbaar is dat Victor Emanuel Garibaldi van eenen aanval op dien slagader van Italie zal afhouden, — een aanval op Venetie wordt het meest tegengegaan door Engeland, maar of de pogingen, door lord Palmerston aangewend om Garibaldi daarvan af te brengen, zullen slagen, daaraan twijfelt men zeer.

De Engelsche dagbladen spreken daarom van eenen mogelijken verkoop van Venetie, en noemen reeds een koopprijs van 6 millioen pond sterling. Niet ten onregte achten zij het beter voor Italie, dat deze som werd opgeofferd, dan dat wederom stroomen bloeds zouden moeten vloeijen, en schatten gelds zouden moeten verspild worden voor eenen oorlog, die hetzelfde oogmerk zoude hebben als de aankoop.

Maar Oostenrijk kan zoo gewillig niet toegeven in die vermindering van grondgebied. Het is waar, uit een financieel oogpunt ware dit voor hem een uitkomst te meer, omdat zijn crediet door eenen nieuwen oorlog wederom dieper zou te gronde gaan. Doch de keizer van Oostenrijk gevoelt zich sterker gesteund door Duitschland, en vooral door Pruissen, en vertrouwt op Ruslands medewerking zijn grondgebied te verdedigen. Toen hij Lombardije in het vorig jaar verloor, stond hij geheel alleen tegen de gezamenlijke legers van Frankrijk en Sardinie: thans ontleent hij zijne kracht aan zijne bondgenooten, thans vreest hij niet voor den krijg, en blijft hij vasthouden aan zijn voornemen om Sardinie den oorlog te verklaren zoodra Venetie wordt aangetast.

De verklaring van lord Palmerston in de laatste zitting van het Parlement van 24 Augustus, eene zitting gedenkwaardig omdat al de europesche vraagstukken daarbij ter sprake zijn gebragt bevestigde deze houding van Oostenrijk.

Maar wanneer men bedenkt op het programma van Garibaldis heldendaden ook de bemagtiging van Venetie voorkomt, dan zal deze *Casus belli* ook eene oorlogsverklaring voor de andere mogendheden zijn. Met het oog hierop alsmede op de goede verstandhouding tusschen Oostenrijk en Rusland, blijkende uit de toast door keizer Alexander op keizer Frans

Joseph uitgebragt, uit de verheffing in rang van graaf Balabene, den Russischen vertegenwoordiger bij het Hof van Oostenrijk, en de zamenkomst te Warschau, heeft de Fransche keizer alvorens zijne reis naar Savoye en Nizza te aanvaarden gezorgd voor de organisatie van een mobiel leger van honderd duizend man... Moge de keizer den mond vol hebben van vrede, hij wenschte niettemin op alle eventualiteiten te zijn voorbereid. Wij gelooven dat al deze feiten onze meening voldoende regtvaardigen, dat in Italie de grootste verwarring en gisting heerschen en dat, welke edele gevoelens de heldhaftige onderneming van Garibaldi ook mogen opwekken, niet zonder ernstige bezorgdheid den loop dier onderneming wordt gadegeslagen, .

Wij hebben thans kortelijk de overige vraagstukken na te gaan, die de aandacht van Europa in hoogen mate boeijen.

Naauw met de Italiaansche questie is de Hongaarsche verwant. Zij maakt het hoofd- onderwerp uit van de beraadslagingen van het comitè van den Oostenrijkschen rijksraad. De vertoogen van de meerderheid en minderheid der leden van dat comité zijn bekend. Bij dat van de meerderheid word beweerd, dat eene federalistische inrigting met eene eigene wetgeving voor de bijzondere landschappen het meest aan de wenschen en verlangen van de bevolking zoude beantwoorden. De leden die de minderheid uitmaakten echter waren meer gestemd voor het behoud der eenheid in het staatsbestuur en vertegenwoordiging, doch onder vrijzinnige vormen. Het zal te bezien staan of men, en zoo ja op welke wijze, deze uiteenloopende meeningen met elkander in overeenstemming zal weten te brengen. Indien de keizer van Oostenrijk niet spoedig concessien inwilligt, zal het schouwspel dat thans in Italie wordt gespeeld, op Hongarije's bodem worden hervat en zal het te verwachten zijn, dat Garibaldi zich met Kossuth daartoe vereenigt. Weinig is er noodig om het vuur des opstands aan te blazen. Alles is daartoe gereed en alleen de vrees voor eene Russische tusschenkomst weêrhoudt de Hongaren nog, te meer, daar hun bekend is, dat Rusland op diplomatieken weg aan Oostenrijk heeft verklaard, zijne staatkunde van 1849 tegen over Hongarije weder te zullen volgen. Zeker moet de rust, die thans in Hongarije heerscht, veeleer worden toegeschreven aan de goede organisatie der nationale beweging, dan aan het gezag der regering. De stem van prins Metternich om den keizer tot liberale hervormingen over te halen, was wederom eene *vox clamans in deserto*. Want wel spreekt men er van, dat de keizer voor Hongarije concessien op groote schaal wenscht over te gaan, als „de stand van zaken in Europa zijn dreigend karakter heeft verloren, doch wanneer zal dit het geval zijn? Is het niet duidelijk, dat de keizer *niet* voornemens is die concessien in te willigen? Men houdt het er ten minste voor, dat de gevolgen van het onderhoud, dat generaal Klapka en Kossuth te Turijn hebben gevoerd, niet lang meer zullen uitblijven. Zal Oostenrijk al zijn ledematen moeten verliezen?

Wat het Savooische vraagstuk betreft, zijn de diplomatische stukken wederom met eene nota vermeerderd, door den Franschen minister Thouvenel aan den bondsraad gezonden, en waarin deze wordt uitgenoodigd over deze aangelegenheid regtstreeks met Frankrijk te handelen, en voorstellen te doen betreffende hetgeen Zwitserland verlangt. De Fransche regering verklaart daarbij, dat zij niet de minste bedoeling heeft inbreuk te maken op de zwitsersche nationaliteit, en dat Frankrijk, hoewel het den geheelen Savooischen oever aan het meer Leman behoudt, hiermede geene nevenbedoeling heeft om later meer grondgebied te veroveren. De waardige bondsraad heeft op deze nota geen antwoord gezonden, maar haar bloot voor kennisgeving aangenomen. Van Savoye en Nizza sprekende, moet ook melding worden gemaakt van de interpellatie van den heer Kinnaerd in het Engelsch Parlement, die het berispte dat het tractaat van Turijn door geene der mogendheden en vooral niet door Engeland formeel was goedgekeurd. Engelands eerste minister antwoordde hem hierop dat dit niet behoefde, dat die inlijving eene particuliere transactie was, die niet viel in de gewone categorie van een tractaat tot afstand van grondgebied tusschen twee souvereine vorsten. Hij drukte ten slotte den wensch uit dat Frankrijk mogt maken dat de veiligheid en onafhankelijkheid van Zwitserland daarbij geen gevaar kunnen loopen. Zeker kan de Savooische questie uit haren aard het best zonder een nieuwen krijg worden beslist, en kan het gevoegelijkst door eene conferentie worden beslecht. De sluitingrede van koningin Victoria deelde ten dien aanzien mede dat de over den afstand van Savoye en Nizza voorgestelde conferentien nog niet zijn gehouden, eene mededeeling die voor kennisgeving behoort te worden aangenomen. Maar van meer gewigt zijn echter die zinsneden, waaruit blijkt, dat H: M: de verklaring aflegt, dat de neutraliteit en onafhankelijkheid van het zwitsersch eedgenoodschap een onderwerp zijn, waaraan alle mogendheden, die het Weener tractaat hebben onderteekend, groot belang hechten. Men meent in deze woorden dan ook op te merken het streven van Engeland om de zaak niet op de lange baan te schuiven. Zwitserlands aandrang vermindert intusschen niet, en den 3den September zijn te Bern de Zwitsersche gezanten uit Londen, Parijs, Turijn en Berlijn aangekomen, om met den bondsraad in onderhandeling te treden. Een krachtig protest tegen de verwaarloozing zijner belangen zal van deze onderhandeling de vrucht zijn. Dit is zeker te verwachten, dat Engeland niet langermeer al de bedenkingen van den Zwitserschen Bond zal voorbij zien voor de bepalingen van een Britsch-Fransch handelsverdrag.

Ten aanzien van de Syrische questie moet in de eerste plaats melding worden gemaakt van de interpellatie van den heer Kinglake in de zitting van het lagerhuis van den 24sten Augustus. Deze redenaar, tevens bekend Engelsch schrijver over de aangelegenheden in Britsch-Indie waaraan hij hoofdzakelijk zijne studien wijdde, bragt den Syrischen opstand ter sprake. Hij verklaarde in de gelegenheid te zijn den Britschen commissaris, lord Dufferin inlichtingen te kunnen geven, maar door deze welligt de eigenlijke aanleidende oorzaak der aldaar gepleegde gruwelen zou kunnen opsporen. Hij doelde er op, dat aan de Maronieten onmiddelijk vóór den aanval der Drusen, karabijnen zouden zijn toegezonden, die het merk droegen van de fabriek eener zekere europesche mogendheid, terwijl een Arabisch blad te Beijruth uitgegeven, maar gedrukt mede in eene zekere europesche hoofdstad waar de drukpers niet vrij is, bestemd scheen te zijn geweest om de plaats gehad hebbende gebeurtenissen uit te lekken.

Ofschoon de spreker geene mogendheid noemde, en dus ook niet berispte, is het niet moeijelijk te gissen welke de zin zijner woorden was, en, zijn nu de inlichtingen die de heer Kinglake heeft ontvangen juist, en de naam des sprekers waarborgt dat door hem geene ontijdige interpellatie werd gedaan, dan moet het de Fransche keizer zijn wien de aanleidende oorzaak van den Syrischen opstand voor een groot deel zal moeten worden aangewreven. Talrooze offers zijn gevallen van Turksche dweepzucht, het vuur van den opstand is nog niet uitgedoofd; te Damascus, en Saida openbaart zich nog voortdurend eene zeer vijandige stemming, de christenen worden niet slechts persoonlijk aangerand, maar hun worden allerlei moeijelijkheden in den weg gelegd en, die vredelievende Napoleon wenscht toch bovenal de schuldigen te wreken en het plegen van nieuwe gruwelen te voorkomen! Daar Fuad-Pacha niet bij magte is den opstand te bedwingen, wenscht Frankrijk volstrekt dat aan de gesloten overeenkomst verdere uitvoering wordt gegeven, en 6000 man Pruisische en Russische troepen naar Syrie zouden vertrekken. Engeland kan niet loochenen dat de onlusten nog niet geheel zijn gedempt, maar tracht zooveel mogelijk de verbrokkeling van Turkije te voorkomen. De Engelsche sluitingrede heeft voor het overige menig licht over de Syrische rede verspreid. De vraag of Frankrijks invloed tot het uitbarsten van dien treurigen opstand heeft bijgedragen, zal men er natuurlijk niet in beantwoord vinden. Zoodanig vermoeden ware reeds eene breuk met Frankrijk. In de daartoe betrekkelijke alinea wordt alleen gewag gemaakt van de bekende overeenkomst met den sultan, krachtens welke aan dezen tijdelijk militaire hulp wordt verleend om in dat gedeelte van zijn land de orde te herstellen. Intusschen is uit Syrie de tijding ontvangen dat generaal Beaufort d'Hautpoul aan de Maronieten heeft verboden den strijd met de Drusen te hervatten, terwijl volgens eene mededeeling van den Franschen consul te Mostar aan zijne regering, in de Herzegowina onlusten zijn uitgebarsten en vier christendorpen aldaar verbrand zijn, en werd van den 18den Augustus uit Alexandrie berigt dat de Turken te St. Jean d'Acre vijftig christenen hebben vermoord en 1500 Engelschen en evenveel Franschen te Bayruth zijn geland. Ook te Trebizonde heerschte onder de grieksche bevolking eene groote gisting, en zelfs zou ook daar, volgens geloofwaardige berigten de onverdraagzaamheid tusschen mohammedanen en christenen tot betreurenswaardige feitelijkheden zijn overgeslagen. In het Oosten van Europa dus heeft de nadering van de vreemde troepen ontegenzeggelijk eenen diepen indruk gemaakt, maar de verbittering is nog niet weggenomen en de fanaticke ijver niet gesmoord. Ook daar is krijg te vreezen.

LAATSTE BERIGTEN.

Garribaldi is in triomf de stad Napels binnengetrokken en in toomelooze geestdrift door de bevolking ontvangen. Dewijl de *nu ex*-koning van Napels, zooals te verwachten was, zich lafhartig had uit de voeten gemaakt, lang vóór Garibaldi voor de poorten der stad kwam, was er niets dat dezen laatsten verhinderde om de koning van Sardinië binnen de stad Napels uit te roepen, tot KONING VAN ITALIE! zoo als hij dan ook dadelijk na zijnen intogt deed.

Tusschen Rusland en Oostenrijk is geen wrok meer (?)

De koningin van Engeland zou tegen het laatst van September naar Berlijn gaan, waar zij waarschijnlijk een bezoek zal krijgen van den keizer van Oostenrijk.

Van Baijruth zijn de berigten niet eensluidend, doch stemmen in zoo verre overeen dat zij het bewijs geven hoe weinig de Turken geneigd zijn om zich door Fuad Pacha tot hunnen pligt te laten brengen. Één verhaal is dat Fuad Pacha een veroordeelde liet executeren, waarna de turksche soldaten in den avond van dien dag een Europeaan slagtten, en het verminkte lijk voor zijner excellenties deur nedergelegden ten bewijze van de weinige vrees die zij voor zijne regtspraken hadden. Een ander verhaal zegt daarentegen dat Fuad Pacha begreep dat de turksche soldaten zouden weigeren om hunne ter dood veroordeelde makkers te fusilleren, waarom zich de fransche troepen naar de plaats der executie zouden hebben begeven, gereed om op de ter uitvoering van de vonnissen aangewezene turksche soldaten te vuren, ingeval zij mogten weigeren om op het commando *vuur!*, behoorlijk te gehoorzamen.

Aangekomen Passagiers

Van Java:

Per *Almelo*, kapt. Tjebbes: De heer S. J. de Vries & familie; mevr. de wed. Lobry; de jonge heeren J. W. van Raalten en J. L. van Straaten.

Per *van Heel*, kapt. Dietz: De heer F. Hager.

Per *Friesland* kapt. Beijer: De majoor der inf. J. van Langen, echt. en drie kinderen; de kapt. der inf. L. Baay; mevr. de wed. Emkes; twee Jav. bedienden en twee gep. militairen. .

Vertrokken Passagiers

Naar Batavia:

Per *Adrianna Petronella* kapt. Annokkee: Mev. P. D. M. W. de Jong. 8 kind. en 1 Java bediende; de heer A. van Daalen en J. H. Schluter; de jonge heeren O. Minnigh en P. J. Vogelzang; mej. A. Mackenzie.

Handelsberigten.

ROTTERDAM, 8 *September*.

De politieke gezigteinder blijft nog even bewolkt en te oordeelen naar de belangrijke daling vooral in oostenrijksche fondsen, schijnt thans vrij algemeen de vrees te bestaan dat het inlijven van Napels en Sicilie bij het gebied van Victor Emanuel, hetwelk men nu spoedig te gemoet mag zien, aanleiding zal geven tot nieuwe moeijelijkheden van zeer ernstigen aard.

De positie van Turkije doet mede verwikkelingen vreezen.

Als een natuurlijk gevolg daarvan duurt ook in den handel een gevoel van mistrouwen voort, hetwelk den omzet tot het hoogst noodige beperkt en ongetwijfeld nadeelig op de waarde van vele artikelen zou influenceren, ware het niet dat de prijzen zich door de vaste stemming der houders in het algemeen goed sonteneren.

De verandering in de weergesteldheid, waarover de landman zich kort na het vertrek van onze vorige mogt verheugen, maakte spoedig een einde aan de geanimeerde stemming voor RIJST; daar men van alle kanten uitzigt heeft op een' vrij goeden oogst, indien slechts het binnen brengen van het graan door goed droog weder wordt begunstigd. Het artikel is thans zeer stil en zou ofschoon nominaal onveranderd, niet meer tot de laatst besteede prijzen te plaatsen zijn.

In Frankrijk zijn de schaal-regten op den invoer van granen voorloopig op nieuw opgeheven en worden die tot Augustus 1861 vervangen door het minimum zijnde 25 c. per hectoliter Tarwe' zonder onderscheid van herkomst of vlag; terwijl zelfs de graanbrengende schepen vrijgesteld worden van tonnengeld.

Koffij. De markt blijft in eene geanimeerde stemming. Voor behoefte werden eenige ceelen n°. 15, September 1859, tot 40 c. gedaan. Goed ord. *Java* tot 39 1/2 c. te vergeefsch gezocht.

Suiker. *Ruwe.* De markt heeft zich op dezelfde hoogte gesoutineerd, namelijk *f* 1 onder Julij-prijzen; verkocht werden:

818 kr. per *Alcyone* N°. 14 à 15 } zeilende allen *f* 1 onder Julij
769 „ „ *Prof. Suringar* „ 14 }
769 „ „ *Canton* „ 11 } van boord.
729 „ „ *Metalen Kruis* „ 6 à 7 slap *f* 28.

benevens ca. 250 vaten *Surinaamsch.*

Thee zonder omgang. Tegen 14 dezer zijn in veiling aangeslagen 500/8 kn. *Congo.*

Het partijtje *Java* THEE, ex *Freetrade*, is in veiling verkocht als volgt: 11/4 k. uitschot van *Congo* tot 95 c., 160/4 k. *Congo* tot 100 à 118 c. en 25/4 k. *Pecco* tot 121 c.

Rijst is door eene gunstige verandering in de weersgesteldheid veel minder geanimeerd, zoodat behalve den verkoop van 7700 bn. *Tafel*, per *Rotterdam* tot *f* 10, welke kort na het afdrukken van onze vorige bekend werd, geene 1ste hands afdoeningen meer tot stand kwamen. Ofschoon de notering nominaal onveranderd is, zijn de verhoogde prijzen niet meer te bedingen.

Specerijen met weinig vraag. NOTEN N°. 1 100 c., N°. 2 88 c., N°. 3 60 c., N°. 4 62 c.; FOELIE 75 à 78 c., NAGELEN 24 à 26 c.

Van *Java* Tabak zijn bij inschrijving gegund 206 pk. *Java* hoofdmerk Limburg, 93 pk. *dito* SB/Malang, per *Amstel*, en 531 pk. *dito*, KL per *Sir Charles Napier*. Aangevoerd van Batavia per *Welvaart*, 80 pk. *Java Kawi* en 474 pk. *dito* PK. De voorraad op heden bedraagt 6821 pk. *Java*.

Huiden. Voor de prima kwal. *Java Runder-* en *Buffel*-blijft de stemming vast; de ordinaire sorteringen daarentegen gaan moeijelijk van de hand en vinden slechts tot lagere prijzen koopers. De afdoeningen waren luttel:

(*Wordt vervolgd.*)

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Naam van het Schip.*	*den Gezagvoerder.*	*Grootte van 't schip in Lasten.*	*van waar gekomen.*	*wanneer gezeild.*	*welke plaats aangedaan.*	*werwaarts bestemd.*	*Agenten.*
Oct.	19	Nederl.	de Stad Gouda.	J. F. des Ruelles.	245	Neuw Castte.	6 Sept.	geen	Soerabaija.	
„	19	„	Billiton.	H. ten Zeldam Ganswijk.	300	Sijdneij.	18 „	„	„	
„	19	„	Joan Melchior Kemper.	J. K. Salm.	228	Amsterdam.	18 Julij.	„	„	

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar.*
October.	19	Nederl. Ind.	Zein.	Sech Alie bin Abd. Bandjerdana.	Indramaijoe via Grissee.
„	20	Engelsche	Monarch.	W. Marr.	Sijdneij via Batavia.
„	20	„	Alhamadanie.	Said Ismail Alhabassij.	Banjoewangie via Sumanap.

In lading en in reparatie liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederlandsche	Delftshaven.	Schaap.	In reparatie.	R. Kopersmit & Co.
	Helmers,	A. Resen.	Onbepaald,	E. Ten Brinck & Co.
„	Hendrik Ido Ambacht.	Se Bijl.	Rotterdam.	„ „ „ „ „
„	Prins Fred. der Nederl.	C. C. de Witt.	Onbepaald.	Schimmelpenninck & Co.
„	Amazone.	Abbink.	Onbepaald	„ „ „
„	Hebe.	Kiehl.	Nederland	„ „ „
„	Fearnot.	Fabritius.	Onbepaald.	R. J. van Eck & CO.
„	van Oldenbarneveld.	L. Torleij.	Nederland,	„ „ „ „ „ „
Hamburg.	Dorothea.	Gantschoaw.	In Reparatie,	Mathieu Ebbs Ruys & Co.
Engelsche	Annie Archibald.	John Turneij.	Onbepaald.	J. F. van Leeuwen & Co.
Nederlandsche.	Maria Elisa.	Maander Putte.	Nederland.	P. Kervel & Co.
Nederl. Ind.	Oosterling Ingsoen.	Tan Tik Hok.	Singapore.	„ „ „ „
Nederlandsche	Mentor.	P. P. Duinker.	Amsterdam.	„ „ „ „
Pruissische	Von der Heijdt.	J. Neumann.	Falmouth.	„ „ „ „

Marktprijzen.

SUIKER *f* 15 3/4.—
RIJST (CARGA) *f* 130 @ *f* 140.—
Id. (WITTE) *f* 160 @ *f* 175.—
ARAK *f* 45 @ *f* 46.—
ROTTING *f* 7 @ *f* 8.—
WISSELKOERS 101 1/2 @ 102 %

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene onderteekening is voorzien, stelt de Redactie zich verantwoordelijk zoolang door haar geen ander schrijver wordt opgegeven.

GEDRUKT BIJ LE ROY & CO TE SOERABAYA.